

Vodič u prošlost

Želite li »zaviriti« u društveni život Zagrepčana u prošlom stoljeću (i usporediti ga možda s ovim našim današnjim) kao svojevrsan vodič u prošlost poslužit će izložba »Diplome zagrebačkih društava u 19. stoljeću«, postavljena u Muzeju grada Zagreba u Opatičkoj ulici 20. Izloženo je 28 diploma koje su društva dodjeljivala svojim redovnim članovima, utemeljiteljima, podupirateljima te počasnim članovima, a sve su vlasništvo Muzeja grada Zagreba. Zagrepčani su u prošlom stoljeću osnivali raznovrsna društva – glazbena, pjevačka, prosvjetna, humanitarna, kulturna, sportska...

Zanimljiva su likovna rješenja diploma, najčešće su na njima prikazane djelatnosti društva, a rjeđi su primjerci na kojima je jedina dekoracija ornamentirani okvir ili samo poneki ukrasni detalj. Najstarije su diplome izrađene tehnikom drvoreza i bakroreza, a ostale su rađene grafičkom tehnikom plošnoga tiska. U prvoj polovici 19. stoljeća izrađivane su u litografskim radionicama u Beču, te nekim drugim većim gradovima, a kasnije ih rade i zagrebački litografski obrtnici Carl Albrecht i Julije Hühn.

Najstariji je izložak diploma Streljačkog društva iz 1834. godine. U gornjem je dijelu prikazana panorama Zagreba, pa tamo možete provjeriti kako je Trg Republike izgledao u prošlom stoljeću. Bogato su oslikane i diplome Društva čovječnosti, glazbenog društva »Narodni zemaljski glazbeni zavod«, Hrvatskog

tipografskog pjevačkog društva »Sloga«, Zagrebačkog društva za zaštitu životinja... Na nekima od povelja i diploma koje su izdavala gospodarska društva prikazani su minijturni prizori glavnih gospodarskih grana – lova, ribolova, ratarstva i povrtlarstva.

Povelju Društva za povjesnicu i starine Jugoslavena izradili su slikar Stark i litograf Hühn. Na njoj su ispred slavluluka znamenitih ličnosti iz povijesti južno-slavenskih naroda prikazani ljudi odjeveni u raznovrsne narodne nošnje. Tome su dodani i simboli djelatnosti Društva – stećci, glagoljski natpisi, antički stup...

Izdavala su diplome i druga građanska društva. U Muzeju se čuvaju i primjerci koje je izdalo Hrvatsko patriotsko pripomoćno društvo, Društvo u potporu oskudnih slušatelja fakulteta prava i državoslovnoga na kr. hrv. Sveučilištu Franje Josipa I. u Zagrebu, te starijeg Društva u potporu ubogih pravnikar. pravoslavne akademije zagrebačke, diploma koju je Augustu Šenoi dodijelio Hrvatski pedagogijsko književni zbor... Izložene su i fotografije na kojima se ponosno smješkaju članovi nekih od zagrebačkih društava.

Ova zanimljiva, no kako doznajemo slabo posjećena izložba, otvorena je svakog dana od 10 do 13 sati, utorkom i četvrtkom i od 16 do 19 sati, a ulaz je besplatan. (S. S.)